

Raadsbrief

Datum 6 januari 2026

Onderwerp Investing Sociale Basis jaarschijf 2026
Versienummer 3

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Samenvatting

De druk op het sociaal domein neemt toe door maatschappelijke ontwikkelingen als vergrijzing en migratie, door wegvallende rijksmiddelen en door verschuivingen van medisch naar sociaal domein. Versterking van de sociale basis is daarom noodzakelijk. Vanaf 2026 investeert Zwolle € 4 miljoen per jaar langs drie sporen: instandhouding van bestaande inzet (spoor 1), innovatie en inwonersinitiatieven (spoor 2) en versterking van regie en samenwerking (spoor 3). Het jaar 2026 geldt als startjaar voor verder versterken van de sociale basis met vooral incidentele impulsen om abrupt stoppen van activiteiten te voorkomen en ruimte te creëren voor leren en bijsturen. Het afwegingskader investeringen sociale basis is toegepast om investeringen te prioriteren op urgentie, effect en bijdrage aan de doelen van de Koers sociaal domein en prioriteiten versterken sociale basis. Met deze brief informeert het college de raad over het afwegingskader voor investeringen sociale basis en de concrete investeringen voor 2026.

Bijlagen

Bijlage 1 – Afwegingskader investeringen sociale basis

Openbaarheid

- ☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Het afwegingskader voor investeringen in het versterken van de sociale basis en de concrete investeringen voor 2026.

Datum

6 januari 2026

Inleiding

Bij de vaststelling van de *Perspectiefnota 2026-2029* en de *Begroting 2026* heeft de gemeenteraad ingestemd met een extra investering van € 4 miljoen per jaar in het versterken van de sociale basis. Het college heeft op 6 januari 2026 besloten hoe deze middelen voor het jaar 2026 worden ingezet. We beschouwen 2026 als een startjaar voor het verder versterken van de sociale basis waarin de nadruk ligt op het op peil houden van bestaande inzet en een grotendeels incidentele impuls in deels lopende en deels nieuwe initiatieven. Daarmee voorkomen we dat bestaande activiteiten abrupt stoppen door wegvallende financiering en creëren we ruimte om samen met partners te leren en vanaf 2027 bij te sturen. Met deze brief informeren wij u over de gemaakte keuzes en het vervolgproces.

Kader

- Perspectief Nota 2026 - 2029: [perspectiefnota 2026-2029](#)
- Begroting 2026: [Zwolle begroting 2026](#)

Kernboodschap

Met deze investering werken we aan verdere versterking van de sociale basis in 2026: toename van samenkracht, meer laagdrempelige voorzieningen en activiteiten in wijken, waardoor inwoners eerder steun vinden in hun eigen omgeving, zowel voor ouderen, jeugd als groepen met een specifieke ondersteuningsbehoefte. We willen daarmee:

- Meer oplossen in de sociale basis;
- Een andere rol Sociaal wijkteam bij ondersteuning van inwoners en partners in sociale basis;
- Minder inzet van en een andere rol voor specialistische hulp.

Toelichting

De sociale basis vormt het fundament van de Zwolse samenleving. De druk op het sociaal domein neemt toe door maatschappelijke ontwikkelingen als vergrijzing en migratie, door wegvallende rijksmiddelen en door verschuivingen van medisch naar sociaal domein. Dit leidt tot een grotere vraag naar ondersteuning en een toenemende druk op mantelzorg, vrijwilligers en specialistische zorg. Door nu te investeren in de sociale basis versterken we samenkracht en veerkracht van inwoners, waardoor zij – alleen en samen – oplossingen vinden in hun eigen leefomgeving. Dit voorkomt een verdere stijging van kosten en het risico op schrijnende situaties in zwaardere zorg.

Het proces om samen met partners af te stemmen waarop geïnvesteerd moet worden, kost tijd. We kijken daarbij niet alleen naar inzet van gemeentelijke middelen, maar ook naar aanvullende financiële inzet door partners zelf. De uitkomst van deze gezamenlijke aanpak kan ook leiden tot aanpassingen in hun bestaande (subsidie)opdracht. We kijken dus niet alleen naar de impuls van € 4 miljoen per jaar, maar naar onze gezamenlijke inspanningen in de breedte van de sociale basis. Deze gezamenlijke afstemming is essentieel om tot een gedragen voorstel te komen en samen te sturen op investeringen in de sociale basis voor 2027 en verder. Dat gaat overigens niet alleen over geld. Het gaat ook over wat (groepen) inwoners, partners en gemeente samen te doen hebben om de sociale basis te versterken. We zijn daarom met partners in gesprek over hoe zij aan deze beweging gaan bijdragen.

Om keuzes te maken binnen de investering van € 4 miljoen voor het versterken van de sociale basis, heeft het college een afwegingskader toegepast dat aansluit bij de Koers Sociaal Domein. Dit kader

Datum

6 januari 2026

helpt om voorstellen te beoordelen op hun bijdrage aan de beweging naar een sterke sociale basis. Het bestaat uit drie 'zeven':

1. **Hoofddoelen Koers Sociaal Domein**
Draagt de maatregel bij aan bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid & welbevinden?
2. **Prioriteiten sociale basis**
Versterkt de maatregel één of meer van de vier met partners geformuleerde focusopgaven sociale basis: samenkracht, kwaliteit van leven ouderen, veerkrachtige jeugd, gelijke kansen voor specifieke groepen?
3. **Herstel van het gewone leven**
Ondersteunt de maatregel het organiseren van hulp en ondersteuning zoveel mogelijk in het gewone leven en samenleven van inwoners?

Dit afwegingskader is besproken met partners in het Bestuurlijk Overleg Sociale Basis en vormt de basis voor de prioritering van investeringen in 2026. Partners onderschrijven de eerste twee onderdelen van het kader volledig. Over het derde onderdeel (zeef 3) willen zij nog verder in gesprek, omdat dit sterk de nadruk legt op het verminderen van zwaardere zorg en daarmee de sociale basis vooral als middel lijkt te positioneren. Partners vinden het belangrijk dat ook de intrinsieke waarde van een sterke sociale basis wordt meegewogen.

Met deze kanttekeningen stemmen partners in met toepassing van het huidige kader voor 2026, zodat tempo in de versterking van de sociale basis behouden blijft.

Op basis van dit kader is voor 2026 gekozen voor een incidentele impuls langs drie sporen:

1. **Basis op orde** – instandhouding van bestaande inzet door compensatie van wegvallende middelen en kostenstijgingen;
2. **Investeren en innoveren** – inclusief een innovatiebudget van €500.000 voor inwonersinitiatieven en nieuwe oplossingen;
3. **Versterken van regie en samenwerking** – gezamenlijke sturing met partners en inwoners.

We hebben keuzes gemaakt door toetsing aan het afwegingskader, urgentie, haalbaarheid en maatschappelijk effect. Het bestedingsvoorstel is besproken met partners in het Bestuurlijk Overleg Sociale Basis. Met dit voorstel vullen we de investeringen voor 2026 concreet in. We kiezen voor een grotendeels incidentele impuls, zodat we vanaf 2027 ca. € 2 miljoen gericht inzetten op de vier focusopgaven: samenkracht, kwaliteit van leven ouderen, veerkrachtige jeugd en gelijke kansen. In 2026 bepalen we samen met partners welke aanpak en mix van interventies daar het meest aan bijdragen.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

In samspraak met de partners van het Bestuurlijk Overleg Sociale Basis is dit voorstel tot stand gekomen.

Voor het vervolg werken we aan de verdere ontwikkeling van gezamenlijke regie van partners en gemeente op de ondersteuning van inwoners(groepen) en versterking van de sociale basis. Met Participatieraad Zwolle en Hanza bespreken we hoe we inwoners hierbij kunnen betrekken.

Datum

6 januari 2026

Communicatie

Er is een communicatieplan voor de opgave Sociale Basis opgesteld. Vanuit de partners die betrokken zijn bij het bestuurlijke proces, zijn de communicatieadviseurs afgevaardigd in een werkgroep die gezamenlijk afstemmen over het communicatieplan.

Duurzaamheid

n.v.t.

Financiën

De totale investering sociale basis in de begroting 2026 is als volgt opgebouwd:

Investering sociale basis	2026
Spoor 1 - Instandhouding dienstverlening sociale basis (structureel)	
ZwolleDoet	211.000
Sportservice Zwolle	432.046
Het Werkt Sociaal (voorheen: Travers Welzijn)	592.975
WijZ Welzijn	65.232
Financieel toegankelijk sport (huurcompensatie)	60.000
Spoor 1 - Instandhouding dienstverlening sociale basis (incidenteel)	
GALA aanvulling	200.000
Proceregisseur AVE	108.000
Subtotaal spoor 1	1.669.253
Spoor 2 - Impuls versterking sociale basis (incidenteel)	
Op Orde	130.000
Nu Niet Zwanger	75.315
Zwolse Kinderraad	47.000
Trajectcoaches	220.000
Buurtbemiddeling	40.000
Maatjesprojecten jeugd (uitbreiding Home-Start + continuering uren Match Humanitas)	45.000
Regeling Inclusief sporten	50.000
Zwemvangnet	50.000
Kadera (De nieuwe toekomst light, training voor slachtoffers huiselijk geweld, gericht op weerbaarheid)	20.000
Briljant! (cultuurparticipatie voor ouderen)	60.000
Valpreventie (minder Gala middelen 2026)	50.000
Dementievriendelijke Zwolle	25.000

Datum

6 januari 2026

Versterken vrijwilligers- en mantelzorg	250.000
Versterken jeugd- en jongerenwerk	100.000
Onderzoek steun in SB voor inwoners met beperkte financiën en bij geldzorgen tijdens life events	40.000
Onderzoek beter benutten onderwijs en jeugdinitiatieven bij geldzorgen gezinnen en betere vindbaarheid steun bij financiële bestaanszekerheid voor jongeren en partners in sociale basis	40.000
JobOn	17.500
Innovatiebudget	500.000
Subtotaal spoor 2	1.759.815
Spoor 3 - Versterken regie en sturing gemeente (structureel)	
Innovatie zorgtechnologie	200.000
Regie op versterken sociale basis	323.183
Subtotaal spoor 3	523.183
Totale investering sociale basis	3.952.251
Nog beschikbare ruimte investering 2026	47.749

Voor de verhoging van het plafond voor de subsidieregeling Armoede is door het college een apart besluit genomen voor de duur van twee jaar. Dit betekent dat voor Op Orde zowel in 2026 als in 2027 een extra bijdrage van € 130.000 beschikbaar is ten laste van de investering in spoor 2.

Over een vervolg van de Kinderraad vanaf schooljaar 2026-2027 wordt in 2026 nog een apart voorstel voorbereid. Om de continuïteit te borgen, is in het bestedingsvoorstel versterken sociale basis 2026 rekening gehouden met financiering van de Kinderraad tot aan schooljaar 2026-2027. De Kinderraad is echter primair onderdeel van ons beleid rondom inwonersparticipatie en vraagt daarom andere financiering. Een voorstel voor de financiering vanaf 2027 zullen we daarom meenemen in het nog te nemen besluit over voortzetting van de Kinderraad.

Binnen spoor 2 reserveren we een apart innovatiebudget van € 500.000 waaruit gedurende het jaar 2026 nieuwe innovaties bekostigd kunnen worden, zoals inwonersinitiatieven en innovatieve projecten van verenigingen en organisaties die bijdragen aan het versterken van de sociale basis. Het innovatiebudget wordt ingezet via een proces waarin inwoners, verenigingen en organisaties gezamenlijk tot voorstellen komen vanuit de vier focusopgaves. Deze voorstellen worden getoetst aan het afwegingskader en besproken in het Bestuurlijk Overleg Sociale Basis, zodat we gezamenlijk prioriteiten stellen.

Datum

6 januari 2026

Met deze investeringen geven we invulling aan de jaarschijf 2026 voor de impuls versterken sociale basis van € 4 miljoen (structureel) waartoe door de gemeenteraad in de Perspectiefnota 2026-2029 en de begroting 2026 is besloten.

In 2026 bereiden we in samenspraak met inwoners en partners in de sociale basis (via het Bestuurlijk Overleg sociale basis) een voorstel voor verdere versterking van de sociale basis in 2027 en verder voor.

Risico's

1. Door nu in incidenteel te investeren in genoemde maatregelen is er een risico dat hier verwachtingen ontstaan voor de toekomst. Dit risico is besproken met de aanvragers en de betrokken partners. Allen zijn ze erop gewezen dat het om een incidentele toezegging gaat en ze daar dus ook op moeten sturen in hun inzet in 2026. Bij de beoordeling van de aanvragen is er ook rekening mee gehouden dat met incidentele inzet een stap gemaakt kan worden in verdere versterking van de sociale basis.
2. Voor 2026 bouwen we voort op eerder geformuleerd beleid en acties die daaruit voortvloeien. Dit leidt voor 2026 tot een investeringsvoorstel met veel 'losse' onderdelen. Voor de nieuwe vervolginvesteringen vanaf 2027 is het sturen op een integrale aanpak voor het versterken van de sociale basis langs de lijnen van de vier focusopgaven sociale basis daarom een belangrijk aandachtspunt.

Vervolg

In 2026 bereiden we in samenspraak met het Bestuurlijk Overleg Sociale Basis een voorstel voor verdere versterking van de sociale basis vanaf 2027 voor. We houden daarbij rekening met de input vanuit een nieuw coalitieakkoord na de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026.

Dit proces waarborgt dat keuzes in nauwe samenwerking met partners en inwoners worden gemaakt en dat ruimte blijft voor flexibiliteit en innovatie en bijsturen van onze inzet in de brede sociale basis.

Openbaarheid

Deze raadsbrief en alle bijlagen zijn openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer